18 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
ޤައުމީ ސަލ މަތުގެ ކޮމިޓީގެ 5 ވަނަ ބައްދަލުވުން
18 މ ރިޗު 2015

(ބައްދަލުވުމުގެ ކުރީ ބައި ރެކޯޑުކުރެވިފައެއް ނުވޭ)
މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މާރިޔާ އަޙްމަދުދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
...ކޯޓުގައި އުފުލިފައިވާ ބޭފުޅަކަށް ވާއިރު ، ޤައުމީ ސަލާމަތޭ ކިޔައިގެން މިތާ ތިބެގެން ދެން އިތުރަށް ކޮމިޓީއެއްގައި
ދައްކާނެ ވާހަކައެ އް ނެތް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ދެކޭތީ، އަޅުގަ ނޑު ކޮމިޓީ ދޫކޮށްފައި ދާ ވާހަކަ ދަންނަވަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢާޡިމް.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ، މުޤައްރިރު. އަޅުގަ ނޑު ވެސް ، އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިހާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް ހިނގަމުން
މި ދަނީކީ ގަވާއިދާއި އަދި ހެދިފައި އޮތް ޤާނޫނުތަކަކާ އެއްގޮތަކަށްވެސް ނޫން. އޭގެ އިތުރަށް އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ބޭނުން މި
ކޮމިޓީގައި ދަންނަވާލަން، ޙަޤީޤަތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީން ވެސް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުން ވެސް އަދި
ޤާނޫނުން ވެސް މަޖުބޫރުކުރޭ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ސެކިއުރިޓީ ދިނުމަށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް.
އެހެންނަމަވެސް، ޤާނޫނު ހަމައެކަނި ހިނގަނީ ބައެއް ބޭފުޅުންނަށް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސާއި ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސަށް ސެކިއުރިޓީ ލިބިވަޑައިގަންނަވާ. ދެން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރެއިން ބައެއް މެންބަރުންނަށް
މިހާރުވެސް ބިރުދައްކަމުން ހަމަ ތަކުރާރުކޮށް އެބަ ދޭ. އެހެންވީމާ، އެކަމާ ދޭތެރޭގައި ވެސް އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރެވޭ.
އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް ވެސް ނޭޅޭ. އެހެންވީމާ، ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަންތައްތައް މިހާރު ހިނގަމުން
މި ދަނީ ޙަޤީޤަތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީއާ އި ޤާނޫނުތަކުގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ކަމަށް ޤަބޫލުނުކުރާތީވެ، އަޅުގަ ނޑު ވެސް މި
ކޮމިޓީގައި އިންނަން އިޢުތިރާޟުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަދު މަސައްކަތް މި ކުރަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލުގެ
މަސައްކަތް. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފަސޭހަކޮށްލުމުގެ ގޮތުން އިދާރީ ބޭފުޅުން، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ލީގަ ލް
ބޭފުޅުން މަސައްކަތްތަކެއް އެބަހުރި ކުރައްވާފަ. އެއީ މިހާރު ގާނޫނު އޮތް ގޮތަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިޞްލާޙުގައި،

އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުނުއިރުގައި ކޮންކޮން ކަންތައްތަކެއްތޯ އިތުރުވެގެން މި އައީ. މިހާރު އޮތް ގާނޫނުގައި ނުހިމެނޭ ކަމެއް
އިތުރުވެގެން ކޮންކޮން ކަންތައްތަކެއް؛ އެކަން އޮންނާނީ ވަރަށް ރަނގަޅަށް މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ސާފުވެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ތި އޮތީ ޑްރާފްޓު އެ ބޭފުޅުން ހައިލައިޓުކުރައްވާފައި ތައްޔާރުކޮށްދެއްވާފަ. އެހެންވީމާ، މި
ދޭތި އަޅާކިޔާލީމަ އިތުރުވީ ކޮން ކަމެއްކަން ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. އެހެންވީމާ، މަސައްކަތުގެ ވަރަށް
ބޮޑު ބައެއް ތިހިރީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް، ކޮމިޓީއަށް ލީގަލް ބޭފުޅުން މަސައްކަތްކޮށްދެއްވާފަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން
ބައްލަވައިލައްވާފައި ، އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ކުޑަކޮށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ބައްލަވައިލައްވާފައި ކުރިއަށް ގެންދަން
ހަދާނީ. މުޞްޠަފާ.
ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، އަޅުގަ ނޑުމެން ސުންގަޑިއެއް ކަ ނޑައަޅާފައި އޮތީ މި ނިންމާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ މި ކުޑަކުޑަ
ވަގުތުކޮޅެއްގެ ތެރޭގައި ބަލައި ނުނިމޭނެހެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ދިރާސާކޮށްލައި ބަލައިލަން
ވަގުތުކޮޅެއް ލިބެން އެބަ ޖެހޭ. އެއީ އަދި މިއީ އެންމެ ފަހު ޖަލްސާއެއް ވެސް ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް
ފެންނަނީ ދެން އަންނަ ޖަލްސާއެއްގައި ނަމަވެސް މި ބިލު އެއްކޮށް ކިޔާލައި، އުނިއިތުރެއް ގެންނަން އޮތިއްޔާ އެ
ދުވަހަށް އެ ބޭފުޅަކަށް ފެންނަ އުނިއިތުރެއް ހިފައިގެން އައިސް މިތާ ތިބެގެން ނިންމައިލާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ހެދިއްޔާ
އަޅުގަ ނޑަށް ރަނގަޅީ. އަޅުގަ ނޑަށް ފެންނަނީ ބޮޑަށް އެ ގޮތް. އެއީ މިއަދަކު އަދި މި ނިންމުމަކަށް ވެސް ނުދެވޭނެ.
އަދި މި ބިލު އެއް ކޮށް ދޭތި އަޅާކިޔާ ވެސް ނުލެވޭނެ. އެބަހުރި؛ އަޅުގަ ނޑު ބަލައިލިން ޖުމްލަ ގޮތެއްގަ އި. ބިލުގައި
އެބަހުރި، ދެން މާ ބޮޑު ބަދަލުތަކެއް ނެތް. އެކަމަކު ދެން ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި ދެން ހަމަ ބަލައިލާއިރުގައި ވަރަށް ކުދިކުދި
އިޞްލާޙުތަކެއް އެބަހުރި ގެންނަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، މި ބިލުގެ ބާވަތުން އަޅުގަ ނޑު ވެސް ބޭނުންވޭ މި ބިލު އެއްކޮށް
ބަލައިލަން. ޑްރާފްޓު ބަލައިލަން. އެއްކޮށް ކިޔައިލާފައި ދެން އަޅުގަ ނޑަށް ފެންނަ އުނިއިތުރެއް ގެންނަ ގޮތަކަށް. މިއަދު
އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އެހެން ދުވަހަކަށް ފަސްކޮށްފައި ، އެ ދުވަހަކަށް ނިންމާ ގޮތަކަށް ހެދިއްޔާހެން އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ
ރަނގަޅީ. އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެން ނިންމާފައި އޮތީ 3 ޖަ ލްސާއިން މިކަން ނިންމާ ގޮތަކަށް. ކީކޭތޯ؟ ގިނަވެގެން.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ދެން އަންނަ ޖަލްސާއެއްގައި ނިންމާ ގޮތަކަށް ނިމިދާނެ. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ މިހާރު މި
ދިރާސާކޮށް ބަލައެއް ނުލެވޭނެ. އެއީ ދޭތި އަޅާކިޔައެއް ވެސްނުލެވޭނެ މި އޮތް ވަގުތުކޮޅުގެ ތެރޭގައި.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިބްރާހީމްދީދީ.

ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް މި ބަލައިލައިފިން މިހާރު މަތިމަތިން. ދެން މީގައި މައިގަ ނޑު ގޮތެއްގައި އަޅުގަ ނޑަށް
މި ފާހަގަކުރެވެނީ، މީގައި އެއްކަލަ ޑުރަގު ގާނޫނަށް މި ގެނެވުނު އިޞްލާޙާ ގުޅިގެން ޕެރޯލްގެ ގާނޫނަށް ވެސް
އަންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކެއް އެބަހުރޭ. އެހެން ނޫނިއްޔާ މި ދޭތި ތަޢާރުޟުވާ ގޮތަށް މި ދިމާވަނީ. އެހެންވީމާ، އެ މީގައި
މައިގަ ނޑު ގޮތެއްގައި ، އެ ޕޮއިންޓުތައް ނޯޓުކުރެވިފައި އޮތްކަން އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން. ދެން އެހެންވީމާ،
މީގައި މި ހުންނަނީ މި ކަހަލަ ކުދިކުދި ކަންތައްތަކެއް. ދެން މިއަކު ނެތް މާ ބޮޑު މައްސަލައެއް އަނެއްހެން. ދެން
އެހެންވީމާ، މީތި އަޅުގަ ނޑަށް ހަމަ ފެނޭ ދެން މިހާރު މި އޮތް ގޮތަށް މީތި ހަމަ ނިންމާލަދިނުން މި ކޮމިޓީން. ދެން
އިތުރަށް ކިތަންމެ ވަރަކަށް ހަމަ ބެލިޔަސް މީގެން ފެންނާނީ މީތި. މީތި މައިގަ ނޑު ގޮތެއްގައި ދެ ޕޮއިންޓެއް މީގައި
އިޞްލާޙުކުރެވިފައި މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، ދެން ތި ބޭފުޅުން މިހާރު ބެއްލެވިޔަސް ފެނިވަޑައިގަންނަވާނެ މީތި. ދެން
މައްސަލައެއް ނެތް. އަޅުގަ ނޑުގެ ވަކި އިޢުތިރާޟެއް އޮތީއެއް ނޫން މި ދިގުދަންމަން. ދެން މޫސާމަނިކު ވެސް އެއްޗެއް
ވިދާޅުވާން ބޭނުންފުޅުވީމަ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ތާއީދުކުރަން ، އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޖަމީލް ޢުޘްމާން.
ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ، މުޤައްރިރު. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޞްޠަފާ ވެސް އެ ފާހަގަކުރެއްވިހެން މި ބިލަކީ
ޙަޤީޤަތުގައި ވަރަށް މުހިއްމު ބިލެއް. މި ބިލަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޒުވާނުންނާއި އަދި ޖަލުތަކުގައި ތިބި އެތައް
ޒުވާނުންނާ ގުޅުންހުރި ބިލެއް. އަދި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މުޅި ސިސްޓަމަށް ގެނެ ވޭ ވަރަށް ބޮޑެތި ބަދަލުތަކަކާ އެއްކޮށް
އެކުލަވާލި ބިލަކަށް ވާތީ، އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ފެންނަނީ ދެން އަޅުގަ ނޑުމެން މިއަދުގެ މި ބިލު ކުޑަކޮށް
ދިރާސާކުރުމަށްފަހު ދެން އަންނަ ދުވަހެއްގައި ނިންމައިލާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މޫސަ.
ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ، މުޤައްރިރު. އަޅުގަ ނޑުމެން އިއްޔެގައި ހުށަހަޅައިފައި އޮންނާނީ 3 ޖަލްސާއެއްގައި، ގިނަވެގެން 3
ޖަލްސާއެއްގެ ތެރޭ ނިންމާ ގޮތަށް. އެކަމަކު އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ބިލު ދިރާސާކުރުމުގައި އާއްމުކޮށް ގެންގުޅޭ އުސޫލާ
ޚިލާފަށް އުސޫލީ މައްސަލަތަކަކަށް ކަންނޭނގެ މިއަދު މި ވާހަކަދެއްކެނީ. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަ ނޑުމެން ބިލު
ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރާ ކަމަށް ވަނީ ވިއްޔާ ފުރަތަމަ މައިގަ ނޑު މައްސަލައެއް އުޅޭ ކޮންމެވެސް އެއްދިމާލެއް
ބަލާފައި އެކަން ކުރަންވީހެން. މިއަދު އަނެއްކާ މީގެ ލިޔެކިޔުން ހިފައިގެންގޮސް އަނެއްކާ އަންނައިރު މާދަމާ އޭތި
ނުބެލި އޮތިއްޔާ މައްސަލައަކަށް ވާނެ. އަޅުގަ ނޑު މުޤައްރިރަށް ހުށަހަޅަން، ފަށާފައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އިދާރީ މޭޒުން
މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ ގޮތާ ބެހޭ ގޮތުން ޚުލާސާއެއް ދޭން. އެއީ އިދާރީ މޭޒުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މަސައްކަތްކޮށްދީފައި
އެބަ އޮތް ޑޮކިއުމެންޓެއް ގެނައްސަ. އެހެންވީމާ، އެ ޑޮކިއުމެންޓުގައި ކަންތައްތައް ހިނގާފައިވާ ގޮތާއި މައިގަނޑު
ގޮތެއްގައި އުސޫލީ ގޮތުންނާ އަދި ބިލަށް ޖުމްލަ ގޮތެ އްގައި އައިސްފައިވާ ބަދަލުތައް؛ ހައިލަ އިޓުކޮށްފައި ހުރި
ބަދަލުތަކުގެ ތެރޭގަ އި މައިގަ ނޑު ހުރީ ކޮންކަމެއްތޯ؟ މިސާލަކަށް ޑުރަގް ޤާނޫނާއި ރިލޭޓޭޑް މިތައް ޤާނޫނު މިގޮތަށް
އޮތުމުގެ ސަބަބުންނޭ މި ބިލަށް މި ބަދަލު އައިއްސަ އޮތީ. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އިދާރީ ލޯޔަރުންނަށް
އެކަން ބެލެވިފައި ކަންނޭނގެ އޮންނާނީ. އޭގެ މަޢުލޫމާތުކޮޅެއް ދެއްވައިފިއްޔާ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވަރަށް ފަސޭހަވާނެ
މަސައްކަތައިގެން ކުރިއަށް ދާން. އެކަން ކޮށްލުން ކަންނޭނގެ ފަސޭހައީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު އަސްމާއަށް ފުރުޞަތުއަރުވާނަން ލީގަލް ބަޔަށް.
އިދާރީ މޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު މުޤައްރިރުގެ އެހީތެރިކަމާ އެކު ގައި އަސްލު ކުރިއަށް ގޮއްސަ މި އޮތީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި
ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނަށް މި ހުށަހެޅިފައިވާ އިޞްލާޙީ ބިލާ އަޅުގަ ނޑުމެން މި އޮތީ އަޅާކިޔާލާފަ. ޑޮކިއުމެންޓެއް އޮންނާނެ.
އޭގެ ކޮމެންޓުގެ ބައިގައި އެ އޮންނަނީ އިތުރުކުރެވިފައި އޮންނަ ކޮންމެ ތަންކޮޅަކީ، އޭގެ މާނައަކީ އިތުރުކުރެވިފައި އޮތް
ފްރޭސްކޮޅު، އިބާރާތްކޮޅު. މިހާރު ޤާނޫނުގައި ނެތް ތަންކޮޅު. ދެން ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ތަންތަންކޮޅުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން
އޮންނާނެ ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ތަންކޮޅުކަން ހަމަ އެނގޭނެ ކޮމެންޓެއް ފެންނަން. ދެން...
ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާމަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އުސޫލެއް؛ މި ތަނުގައި ވިދާޅުވި ގޮތަށް އެބަ އޮތްތޯ ޑުރަގު ގާނޫނުގެ ބައެއް މީގެތެރޭ އެއްކުރެވިފަ. ޑުރަގު ގާނޫނުން
ކަންތައްތައް ލުއިކޮށްދޭންޖެހޭ ގޮތަށް. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ މީގައި ޕެރޯލްގެ ގާނޫނުގެ ތެރެއިން އެބަހުރި ކަންނޭނގެ

ބަދަލުތަކެއް ގެނެ އްސަ. އެއީ މިހާރު ޑުރަގް ޤާނޫނަށް އައި ބަދަލާއގުޅިގެން ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް އަޅުގަ ނޑުމެން މި
ބިލު ހެދިއިރުގައި ބުނެފައި އޮންނާނެ އެހެން ގާނޫނުތަކަށް ބަލާފައި ތަޢާރުޟުވާ ކަންތައްތައް 3 މަސްދުވަސް ތެރޭގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭނެ ކަމަށް. އެކަމަކު ވީ ގޮތަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސްގެ ދައުރު ހަމަވުމާއި އެ ހުރިހާ
ކަމަކާ އެކީގައި އެ ބޭފުޅުން އަދި މި ތަނަށް ފޮނުވިޔަސް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އޮންނާނީ އޭތި ނުބެލި. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަ ނޑުމެން މިތަނުން ކޮށްފައި އޮތް އަމުރެއް އެއީ. އަމުރެއް ގޮތަށް ކުރެވިފައިވާ އޮތް ކަމެއް، ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ
ގާނޫނަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ފޮނުވުން. އެހެންވީމާ، އެ ފަރާތަށް އޮތް ޙައްޤެއް، އެ ފޮނުވިއިރުގައި ފޮނުވާފައި ހުރި
ކަންތައްތަކަކީ ޙަޤީޤަތުގައި ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ބިލު ނިމުނު ފަހުން ދެން އައި ޑުރަގުގެ ގާނޫނަށް ގެނައި އިޞްލާޙުތަކާ
އެ އެއްޗެއްސަށް އަންނަ ބަދަލުގެ ސަބަބުން މި ގާނޫނަށް ބަދަލުއަންނަންޖެހޭ. އެކަން އަޅުގަ ނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭނެ.
އެހެންވީމަ، ދެން އަނެއް ކަމަކަށް އޮތީ، އަޅުގަ ނޑުމެން ބިލެއް ބަލާއިރުގައި މި އޮންނަނީ ބިލުގެ މަސައްކަތުގެ
ތެރޭގައި ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފްލޯގައި މީހުން ފާހަގަކުރާ ކަންކަން. އެއްގޮތަކަށްވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިދިޔަ ހަފްތާ
ތެރޭ ފްލޯގައި އެއްވެސް ވާހަކައެއް ، ދެއްކި އެއްޗެއް އަޑެއް އިވުނީކީ ނޫން. މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތެއް ލިބުނީކީ ނޫން
ވާހަކައެއް ދައްކާކަށެއް ރެކޯޑިންއާ ހަމައަކަށް. އެހެންވީމާ، އެހެން ބިލުތަކުގައި އޮންނަ ގޮތަށް މިދިޔަ ހަފްތާގައި
މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތުގައި މި ބުނާ އެއްޗެއް އައިއްސަ އެއް ނެތް. އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅަން، 4 ވަނަ މާއްދާއަށް އައި އްސަ
އޮތް ބަދަލާއި ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ އެއްޗެއް ބަލައިލަން. އެގޮތަށް އެކި ހިސާބުން އެކި މާއްދާތައް
ބަލައިލައިފިއްޔާ ވަރަށް ފަސޭހަވާނެ. އަޅުގަ ނޑު ބޭނުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ޢިޒުނަޔާ އެކީގައި އަޅުގަ ނޑު
މުޤައްރިރާ ސުވާލުކޮށްލަން ބޭނުން، 4 ވަނަ މާއްދާއަށް އައިއްސަ އޮތް ބަދަލު ހައިލައިޓުކުރެވިފައި މި އޮތް ބައިގައި 4
ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް އައިސްއޮތް ބަދަލު އަޅުގަ ނޑުމެން ކިޔާލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މުޞްޠަފާ.
ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްޠަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރީ ދުވަހު މި ތަނުން ދިޔައީ ގަޑިއެއް ކަ ނޑައަޅާފައި ކޮމިޓީ ބާއްވާނެ. 11:15 އަށް މިއަދު.
ދެން އަނެއްކާ 2 ޖަހާއިރަށް ބަދަލުވީމާ އަޅުގަ ނޑު މިހުރީކީ ހަމަޔަޤީނުންވެސް ރެޑީވެގެންނެއް ނޫން އިނދެވޭ
ގޮތަކަށެއް. އެކަމަކު އިއްޔެ 11:15 އަށް ކަ ނޑައެޅީމާ އަޅުގަ ނޑު ހުރީ މިތާ ގަޑިއެއްހާއިރު މަޑު ވެސް ކޮށްލެވޭ
ގޮތަކަށް ކަ ނޑައަޅައިގެން ހުރީ. ވީމާ، ދެން މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކާ ކަމަށް ވަންޏާ، އަޅުގަ ނޑު އިތުރަށް
ބަހުސްކުރާ ކަމަށް ވަންޏާ މި ބިލުގައި އެބަހުރި ބަހުސްކުރެވޭނެ ކަންތައްތަކެއް. އެއީ ގައިދީންނެއް ކަމަކު

އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލަންޖެހޭ އިންސާނީ އެ މީހުންގެ ކަރާމާތް ކަށަވަރުކުރެވޭނެ ގޮތަށް، އެ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް
ކަށަވަރުކުރެވޭނެ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ ބަލަން އެބަ ޖެހޭ. ދެން އަނެއްކޮޅުން ބަލާއިރު، ޖަލުގެ ހުރިހާ މަރުޙަލާއެއްގައި
ފުލުހުން އިންވޯލްވާ ގޮތަށް އޮތުމަކީ ވެސް އެއީވެސް ހަމަ ބަހުސްކުރެވިދާނެ، ވާހަކަދެއްކިދާނެ ޖާގަ އޮތް ކަމެއް.
އެހެންވީމާ، މި ކަންކަމަށް ވާހަކަދައްކާ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަ ނޑު އެހެންވެގެން މި ދެންނެވީ އަޅުގަ ނޑަށް ތަންކޮޅެއް
ވަގުތު ނަގައިގެން މި ޑްރާފްޓު އެއްކޮށް ކިޔައިލާފައި ހަމަ އެ ހިނދުން ހިނދަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ގެންނަންޖެހޭ
އިޞްލާޙެއް އޮތިއްޔާ އެންމެންނަށް އެއްބަސްވެވޭ ގޮތަ ކަށް ނިންމާލެވިދާނެ. އަޅުގަ ނޑަކަށް އެއްގޮތަކަށްވެސް ކަމަކުނުދާނެ
މި ކޮމިޓީ އަކީ އަބަދު ތައްގަ ނޑުޖަހާ ކޮމިޓީއަކަށް ވެގެން ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އިއްޒަތްތެރި
މުޤައްރިރަށް ވެސް ކަމުދާނެ ގޮތެއް ނޫންހެން އެއީކީ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަކީ ހަމައެކަނި އެންޑޯޒްކޮށްލަން ތިބޭ، ނުވެސް
ބަލައި، ކިޔައި ވެސް ނުލާ އެންޑޯސްކުރަން ތިބޭ ބައެއްގެ ގޮތުގައި ތިބެގެން ކަމަކުނުދާނެ. އެހެންވީމާ، މި ބިލުގައި
އެބަހުރި ބަހުސްކުރެވޭނެ، ޑިބޭޓުކުރެވޭނެ ބައެއް ކަންތައްތައް އެބަހުރި. އެއީ މި ބިލަކީ މި ދަންނަވާހެން ވަރަށް
މުހިއްމު ބިލެއް. ދެން އިދާރީ މޭޒުން މި ގެނައި ލިޔުމަކީ ، މިއީކީ މާ ބޮޑު އެ ބޭފުޅުން މި ބިލަށް ގެނެއްސަ އޮތް
ބަދަލެއް ނޫން. އެއީ ކުރީގެ ގާނޫނާއި މި ފަހުން ހުށަހެޅި ބިލާ މީގެ ތަފާތު ހުރި ގޮތް ދައްކައިދޭ، އަޅާކިޔައިލީމާ އެ
އޮންނަ ތަފާތު ހަމައެކަނި ފެންނާނީ މީގެން. އެއީކީ ބަދަލެއް ގެނައީކީ ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ހުށަހަޅަނީ
ދެން އަންނަ ޖަލްސާއެއްގައި، ދެން އަންނަ ޖަލްސާއެއްގައި މިކަން ނިންމާ ގޮތަށް އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޞްޠަފާ ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅަށް ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ދަންނަވާލަން ބޭނުން. އެއީ
ފުރަތަމަ ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން އިއްޔެ ހަމަ އެ ވިދާޅުވި ފަދައިން 11:15 އަށް ނިންމިން މިއަދުގެ ޖަލްސާ ބާއްވަން.
އެހެންނަމަވެސް، މިތާ ހުންނަނީ، މަޖިލީހުގައި ހުންނަނި 3 ކޮމިޓީ ރޫމް ހުންނަނީ. އެހެންވީމާ، ވާ ގޮތަކީ
އަޅުގަ ނޑުމެން އިއްޔެ ނިންމިއިރުގައި އޮތީ އޭގެ ކުރިން އެހެން 3 ކޮމިޓީއަކަށް ކޮމިޓީރޫމުތައް ނަގައި ނިންމާފަ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ދެން އެންމެ ފަސޭހަ ގަޑިއަކަށް، ނުވަތަ މާ ހެނދުނު ނޫން ގަޑިއަކަށް ލިބެން އޮތީ މި
ގަޑި ، މި ކޮމިޓީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން މި ކޮމިޓީރޫމް މި ގަޑިއަށް ހަމަޖެއްސީ. ދެން ފަހުން އެ
ދެއްކިވި ވާހަކަފުޅާ ގުޅިގެން އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ މިހާރު މި ބިލަކީ 10 މާރިޗު 2015 ގައި ފުރަތަމަ، މި ދެންނެވީ
ފްލޯއަށް ހުށަހެޅި، ބަހުސްކުރެވި ކޮމިޓީއަށް އައި ބިލެއް. މަދުވެގެން 3 ދުވަސް ވަރު ކުރިން ކަންނޭނގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން
އިއްވާނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު އަބަދުވެސް ދަންނަވާ ވާހަ ކައެއް، ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާ ވަގުތުން ފެށިގެން ބިލުގެ
ހާޑުކޮޕީ ހަމަ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ވެސް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. ދިރާސާކުރައްވަން ބޭނުންފުޅުވާ ބޭފުޅަކަށް
ވެއްޖެއްޔާ އެ ފުރުޞަތު ހަމަ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާ ދުވަހުން ފެށިގެން ވެސް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. އެހެންވީމާ،

އޭގެފަހުން، މި ދެންނެވީ ބިލު ކޮމިޓީއަށް އައި ފަހުން ވެސް މިހާރު އަށެއްކަ ދުވަސް ވެގެން މި ދިޔައީ. ދެން
އަޅުގަ ނޑު އިއްޔެ ވެސް ސުންގަޑި ކަ ނޑައަޅާފައި އެ ވާހަކަ އަނެކަތިކުރެއްވި ދެއްތޯ. 3 ޖަލްސާއިން ނިންމާ ގޮތަށް.
ގިނަވެގެން 3 ޖަލްސާ އިން ނިންމާ ގޮތަށް. ދެން އަޅުގަ ނޑު ވެސް ހަމަ މާ ބޮޑު މައްސަލައެއް ނެތް އިނގޭތޯ. މި
ދެންނެވި ހަމަ އިތުރަށް ދިރާސާކުރައްވަންވީ. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާމަނިކު ވިދާޅުވި ފަދައިން ، މި
ގެންދެވިޔަސް އަނެއްކާވެސް ހަމަ ވާނީ ހަމަ ވަގުތު؛ ހަމަ އެގޮތަށް އަނެއްކާ މާދަމާ އައިއްސަ ވެސް އެގޮތަށް
ކަންނޭނގެ ވާނީ އެހެންނޫންތޯ. މި ދެންނެވީ މަސައްކަތެއް ކުރެވޭ ކަހަލަ ގޮތަކަށް. އެހެންވީމާ، ދެން އެހެންވީމާ،
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެގޮތަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ ކަމުގައި ވާނަމަ އަޅުގަ ނޑުމެން އެހެން ދުވަހަކަށް ވެސް
ލަސްކޮށްލެވިދާނެ. ޖަމީލް ޢުޘްމާން.
ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މީގައި، މި ބިލުގައި ޙަޤީޤަތުގައި މީގައި އެބައޮތް 3 ޖަލެއްގެ ވާހަކަ އިނގޭތޯ. މީގައި
އެންމެ ޖަލެއްގެ ވާހަކައެއް ނޫން މި އަންނަނީ. އެއީ ތަޙްޤީޤަށް ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ކަސްޓޯޑިއަލް ޖަލެއްގައި ބަންދުކުރާ
ވާހަކައާއި، ދެން ތަޙްޤީޤު ނިމި، ސަރިޔަތް ފެށުމުގެ ކުރިން، ނުވަތަ ސަރިޔަތް ފެށި ހުކުން ކުރުމުގެ ކުރިން
ކޯޓުއަމުރެއްގެ ދަށުން ބަންދުކުރާ މީހުން ރިމާންޑު ޖަލެއްގެ ވާހަކަ. ދެން މި އޮތީ ޝަރުޢީ ހުކުމެއް ތަންފީޛުކުރަމުން
ދާ މީހުން، އާއްމު ޖަލެއްގެ ވާހަކަ. ދެން ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު ވިދާޅުވިހެން، މި ބިލަކީ ޙަޤީޤަތުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެން އަތުގައި މިހާރު އޮންނަތާ ފުދޭވަރަކަށް ގިނަ ދުވަސް ވެއްޖެ. އެއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފުރަތަމަ ބިލު
ހުށަހެޅި ދުވަހުން ފެށިގެން ވެސް މި ބިލު އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލިބޭ ގޮތަށް މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުގަޔާ އި އަދި
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހަމަ ފެންނަން އޮތް ބިލެއްގެ ގޮތުގައި މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ބަހުސް
މަރުޙަލާގައި ވާހަކަދައްކަމުން ދިޔައިރުގައި ވެސް އަދި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހަމަ ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ތަފާތު ކަންތައްތައް
ދިރާސާކުރަން ވަގުތު ލިބިއްޖެ. އެކަމަކު އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީ ވާންޖެހޭނީ ހަމައެކަނި އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރާ
ގޮތުގައި ގެއިން އަޅުގަ ނޑުމެން ބިލެއް ހިފައިގެން އައިސް ހަމައެކަނި ބަލައިލާފައި ދެން އޮންނަ ދުވަހަކަށް
ޝެޑިއުލްކުރަން އޮންނަ ކޮމިޓީތަކެއް ގޮތަށް. މިހާރު އަޅުގަ ނޑުމެން މަސައްކަތް މި ކުރަނީ ކުރީ ދުވަހުގައި ކޮމިޓީން
ނިންމެވީ އަޅުގަ ނޑުމެން ވަކި ކޮމިޓީއެއް ހަދާނެ ކަމެއް ނެ ތޭ. މުޅި ކޮމިޓީ އެއްކޮށް ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް
ކުރާނީއޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެން މިތިބީ ހަމަ ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް
ޓަކައި ހަމަ މަސައްކަތުގެ ކޮމިޓީއެއް ގެ ގޮތުގައި މި ތިބީ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މޫސަ. އެއަށްފަހު...
ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު މީގެ ކުރީގައި މަޖިލިސް ކޮމިޓީތައް ހިނގަމުން އަންނަ ގޮތަކީ، އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރަމުން އައި ގޮތަކީ، މި ބިލު
އަޅުގަ ނޑުމެން އެއްކޮށް ކިޔަން. ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ކިޔަން ފައްޓަން. ޑްރާފްޓު އަޅުގަ ނޑުމެން
ކުރަން ފަށަން. އޭގައި ގޯހެއް އޮތިއްޔާ އަޅުގަ ނޑުމެން ދަނީ ރަނގަޅުކުރަމުން، އިޞްލާޙުކުރަމުން ދަނީ. އެކަމަކު
މިހާތަނަށް އަޅުގަ ނޑަށް ފެނުނުފެނުމަކީ، މިހާތަނަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ނެތް އެއްވެސް ވަރަކަށް ޑްރާފްޓު ކިޔައިލާފައި
ވެސް. އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮންމެ ދުވަހަކު ވާހަކަދެއްކުމުގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ޑްރާފްޓު ކިޔާލަންވީ، ނޫނީ ބިލު
އެއްކޮށް ކިޔާލަންވީ ނޫންތޯއޭ. މުޅި ބިލު އެއްކޮށް ކިޔައިލާފައި ދެން އިޞްލާޙެއް އޮތިއްޔާ؛ މީގައި ހަމަ ކުރެވިދާނެ
ކަންތައްތައް އެއީ. އެކަމަކު އަދި މިހާތަނަށް އައިއިރުގައި އަޅުގަ ނޑަކަށް ނުފެނޭ މި ކޮމިޓީއަކުން އަދި ޑްރާފްޓެއް
ކިޔައިލާ މަންޒަރު ވެސް ފެނިފައި އޮތް ދުވަހެއް. އެހެންވީމާ، އެކަމެއް ނުކުރެވޭނެ މިގޮތަށް. އަޅުގަ ނޑުމެންނަކީ
ކޮންމެވެސް ކަމެއް، ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ޒިންމާތަކެއް އުފުލައިގެން ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ކަންތައްތަކެއް
ކޮމިޓުކޮށްގެން އައިސް ތިބި ބައެއް. ދުވަހަކުވެސް އަދި މިހާތަނަށް ކިޔާ؛ އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ކަ ނޑައަޅަން މިއަދުން
ފެށިގެން އަޅުގަ ނޑުމެން މިކަން ކުރާ ކަމަށް ވަންޏާ މި ޑްރާފްޓު އަޅުގަ ނޑުމެން އެއްކޮށް ކިޔާލުން. ކިޔައިލާފައި ގޮތެއް
ނިންމަން. އޭރުން މި ވަގުތުން މި ނިމޭނެ އިނގޭތޯ.
ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާމަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މުޞްޠަފާ ވިދާޅުވާ ވާހަކައަށް ވެސް އަޅުގަ ނޑު އިޙްތިރާމުކުރަން. ދެން އެކަމަކު އަޅުގަ ނޑު މިއަދުގެ މި ޖަލްސާއަށް މި
އައީ އިއްޔެގައި ވިދާޅުވި ގޮތަށް މި ތަނުގައި މާއްދާއަކުން މާއްދާއަކުން ނުވަތަ މައިގަ ނޑު އުސޫލުތަކަށް ބަލައިލެވޭނެ
ކަމަށް ބަލައިގެން މި އައީ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ކިޔައިލާފައި އަދި އެއް ޖަލްސާ އިން ނިންމާނުލާ ދެތިން ޖަލްސާގެ ތެރޭ
ވެސް މިކަން ކުރިއަށް ގެންދެވިދާނެ ކަމަށް ބަލައިގެން ކުރިއަށް ދާނީ. ދެން އަޅުގަ ނޑު އެބައޮތް ސުވާލެއް އަދި
ކުރިމަތިކުރަންޖެހޭ އިނގޭތޯ. އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެން މި ގާނޫނު ނިންމިއިރުގައި ރާއްޖޭގަ އި ހުންނާނެ ޖަލުތައް
ކަ ނޑައަޅާފައި، އެ ޖަލުތައް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އަންގަން އޮންނާނެ ނިންމާފަ. އަދި މިހާތަ ނަށް އައިއިރު އަޅުގަ ނޑަކަށް
ހިޔެއް ނުވޭ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް؛ ލިބިއްޖެތޯ އެ؟ ނުލިބޭ ކަމަށް ވަނީ ވިއްޔާ އަޅުގަ ނޑު އަސްލުގައި އަޅުގަ ނޑު ހަމަ
ދަންނަވަން، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަން މި ތަނަށް ހާޒިރުކުރަންޖެހޭނެ އަސްލުގައި. އެއީ އަ ޅުގަ ނޑު އެހެން މި
ދަންނަވަނީ މިއަދު މި ބިލުން ބަދަލުވެގެން މި ދަނީ ރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކުގެ ތެރޭގައި އަނެއް އަޅުގަ ނޑު ހަނދާންވަނީ،
ކަސްޓޯޑިއަލް ޖަލުތައް؛ ނޫން. ތަޙުޤީޤަށް ބަންދުކުރެވޭ ޖަލުތައް އިނގޭތޯ. އެއީ އެ ތަންތަން މި ބަދަލުވެގެންދަނީ

މިހާރު މި ގެނެވޭ އިޞްލާޙުގެ ދަށުން ޕޮލިހަށް އިނގޭތޯ. އެކަމަކު އަޅުގަ ނޑުމެނަށް ޖަލު ކަ ނޑަނާޅައި ޕޮލިސް ދިރިއުޅޭ
އާއްމު ބިލްޑިންގުތަކުގައި އެބަހުރޭ، ފުލުހުން ތިބޭ ތަނުގައި ، ޕޮލިސް ހެޑްކުއާޓާޒްތަކު ގެ ތެރޭގައި އެބަހުރޭ ގޮޅިތަކެއް
ހަދާފަ. އަޅުގަ ނޑުމެން އެ އެއްޗިހިތައް ވަކިކުރަން އެބަ ޖެހޭ ޖަލުގެ ގޮތުގައި. އެއީ ކުރިން ވާހަކަ؛ އެހެންވެއްޖެ އްޔާ ވާ
ގޮތަކީ ތަޙްޤީޤީ މަރުޙަލާގައި އަނިޔާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ވަރަށް ބޮޑުތަނުން ލިބޭނެ. އެއީ ތަޙްޤީޤުކުރާ މީހާ އުޅޭ
އޮފީސްތެރޭގައި ހުންނަނީ، ތަޙްޤީޤުކޮށް ނިމިގެން ދިޔައިމަ ތަޙްޤީޤަށް ބަންދުކުރާ މީހާ ކައިރިޔަށް ރުޅިއައިސްގެން ބުނާ
އެއްޗެއްގެ ސަބަބުން ރޭގަ ނޑު ވެސް އެ މީހުންނަށް އަނިޔާކޮށްފައި އެބަހުރި ރާއްޖޭގައި. އަޅުގަ ނޑު މިއީ އެކަން ބަލައި
ފެނިފައި ހުރި މީހެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެނަށް އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް ބޭނުންވޭ. އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ޙަޤީޤަތުގައި ވެސް
ވަރަށް އިޚުލާޞްތެރިކަމާއެކު މި ދަންނަވަނީ އަވަސްކޮށްދޭން ބޭނުން. އެކަމަކު އަޅުގަ ނޑުމެން އަވަސްކޮށްލާފައި ކުރާ
ކަމެއްގެ ސަބަބުން އެތައް ބަޔަކަށް ބޮޑު އަނިޔާއެއް ލިބި، ފަހުން މީގެ ސުވާލެއް އަތުވެއްޖެ އްޔާ މައްސަލައަކަށް ވާނެ.
މި ބިލުން ހަމަ ސީދާ ކަ ނޑައެ ޅިގެން ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަނަށާއި ވަޒީރަށް އަޅުގަ ނޑުމެން އޮންނާނެ؛ މިނިސްޓަރަށް
އޮންނާނެ ހަމަ ސީދާ މަޖުބޫރުކޮށްފައި ރާއްޖޭގެ ޖަލުތައް ކެޓަގަރައިޒްކޮށްފައި، ޖަލުތަކުގައި ކެޓަގަރައިޒްކޮށްފައި ހުރި
ތަންތަނާއި ޖަލުތައް ހުންނާނެ ގޮތާއި އޭގެ ހާލަތުތައް އަޅުގަ ނޑުމެނަށް އަންގައިދޭށޭ. އެއެއްޗެއް ނުލިބި އޮއްވާ އަނެއްކާ
މި ޖެހެނީ ކުއްލިއަކަށް މިވެނި ތަނެއް؛ އަޅުގަ ނޑަށް އެނގޭ ދޫނިދޫގައި މީހުން ބަންދުކުރޭ. ރާއްޖޭގައި ހުރި ހުރިހާ
ޕޮލިސް ހެޑްކުއާޓަޒްތަކެއްގެ ތެރޭގައި ގޮޅި ހަދާފައި އެބަހުރި. އެއީ ތަޙްޤީޤަށް ބަންދުކުރެވޭ މީހުންގެ ޖަލުތައް. މި
ދައްކަނީ އެތައް ބަޔަކަށް އަނިޔާތަކެއް ލިބޭ ކަންތައް. މީހުންގެ ސަކުވާ އަންނަ ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ.
އެހެންވީމާ، އެހެން ހުއްޓާ އަނެއްކާ ގާނޫނަށް އޭތި ބަދަލުކޮށްފައި، އޯކޭ، އަޅުގަ ނޑުމެނަށް މައްސަލައެއް ނޫން އެއީ
ޕޮލިހުގެ ދަށުގައި ޖަލު ހުރުމަކީ. އެއީ ތަޙްޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައި ފުލުހުން ކަ ނޑަ އަޅާ އުސޫލެއްގެ މަތިން ޖަލުތައް
ބެހެއްޓިދާނެ. އެކަމަކު މިއަދު ހުރީ ކިތައް ޖަލުތޯ. އެ އެޓްލީސްޓު މި މަޖިލީހަށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ކޮމިޓީއަށް
އެނގެންޖެހޭނެ. އަޅުގަ ނޑު ބޭނުން ހަމަ ހޯދަން. ދެން މައްދާއަކުން މާއްދާއަކުން ބައްލަވަމުން ގެންދަންވީ. އެކަމަކު،
އަޅުގަ ނޑު މި ބިލަކަށް ވޯޓަށް، އެއްވެސް ވޯޓެއްގައި އަޅުގަ ނޑު ބައިވެރިއެއް ނުވާނަން އެ ޖަލުތަކުގެ ތަފުސީލު މި
ތަނަށް ނޭނގެންޏާ. އަޅުގަ ނޑު އެދެން މުޤައްރިރު މިއަދު ލިޔުމަކުން ނަމަވެސް ފޮނުވައިދެއްވާށޭ ، މިހާރު މި ގާނޫނުގެ
ދަށުން ހަދާފައި ހުރި ޖަލުތަކުގެ ތަފުސީލު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޮނުވައިދެހެރޭ.
ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަ ނޑު ތާއީދުކުރަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާމަނިކު އެ ވިދާޅުވި
ގޮތަށް އަންނަ ހަފުތާގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ހޯމަ ދުވަހު ޖަލްސާއެއް ޝެޑިއުލްކުރާއިރު، އެ ވިދާޅުވި ޖަލުތަކުގެ ތަފުސީލު
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ލިބިފައި އޮތުން ވަރަށް މުހިއްމު. އެއީ މި ކޮމިޓީން ނިންމާފައި އޮތް ކަމެއް އެއީ އެ ހޯދަން. ދެން

އެއީ ހަމަ އެކަމާ ގުޅުންހުރި ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެއަށް އަޅުގަ ނޑު ވެސް އިޙްތިރާމުކުރަން. ދެން އެ ދުވަހަށް މި
ބިލުގެ ބާކީހުރި މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދަން އަޅުގަ ނޑަށް ފެނޭ. ދެން މީގައި މައިގަ ނޑު ގޮތުގައި މި ހުންނަނީ ހަމަ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާމަނިކު ވެސް ވިދާޅުވި، މީގައި މައިގަ ނޑު ގޮތުގައި މި ހުންނަނީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި
ގާނޫނުތަކަށް މި ގެނެވުނު އިޞްލާޙުތަކާ ގެނައުމާ ގުޅިގެން ކޮންމެހެން މި ގާނޫނަށް، ޕެރޯލްގެ ގާނޫނަށް ގެންނަންޖެހޭ
ބަދަލުތަކެއް މިހިރީ. އޭގެތެރޭ ގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ކުރިންވެސް ފާހަގަކުރި ފަދައިން، މަސްތުވާތަކެތީގެ ގާނޫނަށް މި
ގެނެވުނު އިޞްލާޙާ އަދި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އަސާސީ؛ މިނިވަންކަމާއި އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ބައެއް ހަނިކުރުމުގެ
ކަންތައްތަކެއް އެބަ ހިމެނޭ. މިހާރު މިސާލަކަށް މި ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރިކަމާ ބެހޭ؛
މި ގާނޫނަށް ވެސް އަޅުގަ ނޑު މި ގެނައި އިޞްލާޙާ ގުޅިގެން އެ ވެސް އެބަޖެހޭ މީގެތެރެއަށް ފެތެން. އެހެންނޫނިއްޔާ
މި އެއްޗެހި ފުށު އެބަ އަރާ. އެހެންވީމާ، މި 2 ކަންތައް މި އޮތީ މައިގަ ނޑު ގޮތެއްގައި. ދެން އޮތީ ބައެއް ކަހަލަ
ކަންތައްތައް މިހާރު އަޅުގަ ނޑުމެން ބޭނުންކުރާ ނަން އެހެން ގޮތަކަށް ބަދަލުކޮށްފައި މި އޮންނަނީ. މިސާލަކަށް
ބަންދުކުރުން. އެކަހަލަ އެއްޗެ ހިތައް މި ހުންނަނީ އައިއްސަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް ފެނޭ ހަމަ އަންނަ ހަފުތާއަށް
މިގޮތަށް، މޫސާމަނިކު ވެސް އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް، އަޅުގަ ނޑުމެން އެންމެން އެއްބަސްވާ ގޮތަކަށް ޖަލުތަކުގެ ތަފުސީލު
ހޯދާފައި އަންނަ ހަފުތާގެ ހޯމަ ދުވަހު މި ބިލުގެ ކަންތައް ދެން ނިންމާލުމަށް ޓަކައި، އިތުރަށް ދިރާސާކުރަން ވެސް
އޭރުން ފުރުޞަތު ލިބުނީތާ އިތުރަށް ވެސް މެންބަރުންނަށް. މިހާރުވެސް އަޅުގަ ނޑު މި އެބަ ބަލަން. އެހެންވީމާ،
އެގޮތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޖަމީލް.
ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުގައްރިރު. އަޅުގަ ނޑު ވެސް ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި މި ދެކެވުނު ހުރިހާ ވާހަކަތަކަކަށް ވެސް ތާއީދުކުރަން.
ދެން އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ފެންނަނީ ހަމަ މި ބިލުގެ ކޮންމެވެސް އެއް މާއްދާއަކުން ފެށިގެން އަޅުގަ ނޑުމެން މި ކިޔަމުން
ގޮސް ނިމުމަކާ ހަމައަށް ދާން. އެއީ ބިލުގެ އެކި ދިމަދިމާއަށް އަޅުގަނޑުމެން އެއްކަލަ ވާހަކަދެއްކީމާ މީގެ ފެއްޓޭ
ހިސާބެއް، ނިމޭ ހިސާބެއް އަޅުގަ ނޑުމެނަކަށް ނޭނގޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް ފެނޭ ހަމަ ދެން އޮންނަ ކޮމިޓީ
ބައްދަލުވުމެއްގައި ހަމަ އެ ވިދާޅުވިހެން އަޅުގަ ނޑުމެން ކުޑަކޮށް ބިލު އިތުރަށް ދިރާސާކުރުމަށްފަހުގައި އެއް ނަންބަރުން
ފަށައިގެން ގޮސް ، ދެން ކުރިއަށް ގެންދާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދަން. ދެން މިއަދުގެ ބައްދަލުވުން ނިންމާލަން.
ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސަޢުދު.
ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއް ކެވުން:
އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަ ނޑު ވެސް ދެން ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެ ފާހަގަކުރެއްވި
ކަންތައްތަކަށް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އިޙްތިރާމުކުރަން. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީން ބިލު ފާސްވެގެން އަންނައިރު، އެންމެ
ރަނގަޅު ޕްރޮޑަކްޓެއްގެ ގޮތުގައި ބިލު ގާނޫނަކަށް ބަދަލުވެގެންދިއުން އަޅުގަ ނޑު ވެސް އެދޭ ގޮތް. އެހެންވީމާ،
ވަކިވަކިން މީތި ބަހުސްކުރެވޭ ގޮތަށް މި އޮތުން ހަމަ މުހިއްމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ދެކެން. ދެން ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު މޫސާމަނިކު ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް ، ކޮމިޓީން ނިންމާފައި މިނިސްޓްރީއަކަށް ، ލައިން މިނިސްޓްރީއަކަށް ކޮމިޓީން
އަންގާފައި އޮތް އެންގުމެއް ކޮމިޓީއަށް އަނބުރާ ނާންނަ ކަމަށް ވަންޏާ އެ ކޮމިޓީއަށް ގެނެވެން އެބަ ޖެހޭ. ހޯމް
މިނިސްޓްރީއަކީ މި ކޮމިޓީން ވަރަށް ބޮޑަށް ބަލަހައްޓަމުން ގެންދަވާ އިދާރާއަކަށް ވާތީ އާއި އަދި އެ އިދާރާގެ ވަރަށް
ގިނަ ކަންކަމަކީ ސީދާ ރައްޔިތުންނާ ގުޅުންހުރި ވަރަށް މުހިއްމު ކަންތައްތަކެއް ބެލެހެއްޓެމުންދާ އިދާރާއަކަށް ވާތީއާ
އެކީގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ކަންކަން ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެބަ ޖެހޭ ތަރުތީބުކުރެވެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ވެސް
އެދެނީ ވީހާވެސް ބޮޑަށް މި ފާސްވެގެން ، ކޮމިޓީން އަޅުގަ ނޑުމެން ދޫކޮށްލާ ބިލަކީ ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ އެކަށޭނަ
ނަތީޖާތަކެއް، ގަބޫލުކުރެވޭނެ ކަހަލަ ބިލެއްގެ ގޮތުގައި އޭތި ޕްރޮޑަކްޓިވް މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިގެންދާ އެއްޗެއްގެ
ގޮތުގައި ފާހަގަކުރަން. އެހެންވީމާ، ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް ދެން
އަންނަ ދުވަހެއްގައި ހަމަ ވަކިވަކިން، ތަރުތީބުން މީތި، ބިލު ހަމަ ދިރާސާކުރުމަށް ކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް މެންބަރުންނަށް
ފަސޭހަފުޅު ވަގުތެއް ކަ ނޑައެޅިގެން، އެ ދުވަހަށް ޝެޑިއުލްކުރެވިގެން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ އިންތިޒާމު
ހަމަޖެއްސިގެންދިޔުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މޫސަ އެއްޗެއް ވިދާޅުވާން...
ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާމަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު އެބައޮތް ހުށަހެޅުމެއް އިނގޭތޯ. އަޅުގަ ނޑުމެން ދެން މި ބިލުގައި މިހާރު މިހިރަ ބައިތައް އަޅުގަ ނޑުމެން
ބަލައިލާފައި ބާއްވާނަން، މި ބިލަށް މިވަރުގެ ބަދަލެއް ގެނައިރުގައި މިނިސްޓްރީންނާއި އަދި ކޮމިޝަނަރ އޮފް

ޕްރިޒަންއާއި އަދި ޕޮލިހުން ދެކެފައިވާ ގޮތެއް އަޅުގަ ނޑުމެން ބޭނުން. އެ ބޭފުޅުން އަޅުގަ ނޑުމެނަށް އެކީ
ބްރީފްކޮށްލަދީފިއްޔާ ވަރަށް ފަސޭހަވާނެ. ދެން އޮންނަ ޖަލްސާއަކަށް އެ ބޭފުޅުން މި ތަނަށް ވަޑައިގަންނަވަން
ދަންނަވަން. ހާޒިރުކުރާކަށް ނޫން. ވަޑައިގަންނަވަން ދަންނަވަން، އަޅުގަ ނޑުމެނަށް މީގެ މަޢުލޫމާތު ދޭން. މިހާރު ކޮން
ކަންކަމަށްތޯ ބަލާފައި މި އޮތީ. އޭރުން އަޅުގަ ނޑުމެނަށް އެއްކަހަލަ ސުވާލަށް ވެސް ލިބޭނެ ޖަވާބު. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ވެސް ދެންމެ ބަލައިލިމަ އެބަ ފެނޭ، މިހާރު މިސާލަކަށް ޕޮލިސް ކޮމިޝަނަރަށް
ބަދަލުކުރާ ތަންތަނޭ. އެ ތަންތަނަށް ގާނޫނުން އެބަ ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސްއަށް. އެކަހަލަ ކުދިކުދި
ލިޔެކިޔުމުގެ އިމުލާ ކުށްތައް ވެސް އެބަހުރި މީގެތެރޭގައި މިހާރު ބަދަލުގެނެއްސަ. އެއަކީ ގާނޫނަށް އަންނަ ބަދަލެއް
ނޫން. މިސާލަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ކަމެއް ހަވާލުކޮށްފައި އޮތް މީހާ ނޫން އެހެން މީހަކަށް ގާނޫނުން
ބަދަލުވެގެންދާއިރުގައި ދެން މައިގަ ނޑު ގާނޫނުގައި ހޯމް މިނިސްޓަރު، ހޯމް މިނިސްޓަރު، ހޯމް މިނިސްޓަރު، ހުރި
ހުރިހާ ތަނެއް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިހަށް ބަދަލުވެގެންދާނެ. އެޔަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން
ބަހުސްކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ނޫން. ފުރަތަމަ ކަމަކީ މައިގަ ނޑު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން 4 ވަނަ މާއްދާއަށް ގެންނަ ބަދަލުގެ
ސަބަބުން މިކަން ކުރާނެތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ވަރަށް ފަސޭހަވާނެ އިނގޭތޯ. އެއީ ސަރުކާރުން މި ބިލު
ހިންގަން ހަވާލުވެފައި އޮތް ފަރާތަށް މީގައި ހުރި އުނދަގޫތައް އެނގޭނީ. އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ އާއްމުކޮށް މިތާ ކުރާ
ކަމެއް އެއީ، އެ ބޭފުޅުން އައިމަ، އެ ބޭފުޅުން ވަރަށް ރީއްޗަށް ކިޔާލަދެވޭނެ މިހެންނޭ މި އޮތީ މީތި ހަދާފަ. އޭރަށް
އަޅުގަ ނޑުމެނަށް އެހާތަނަށް އަންނަންވާއިރަށް އަޅުގަ ނޑުމެނަށް ބިލު މިހާރު އޮތް ބައިތައް ވެސް ބަލައިލާފައި ބޭއްވޭނެ.
އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ގަބޫލުކޮށްފިއްޔާ، އެ ބޭފުޅުން އަޅުގަ ނޑުމެނަށް މިކަން، މި ބަދަލުކުރި
ގޮތް ހޯމް މިނިސްޓްރީއާއި ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮރިޒަނާއި ދެން ޕޮލިހުގެ ފަރާތުން ކަ ނޑައަޅާ ފަރާތަކާ؛ އެ 3 ފަރާތުގައި
ދަންނަވަން. މިއީ ޙަޤީޤަތުގައި މިކަހަލަ މަސައްކަތްތަކުގައި މިނިސްޓަރު ހާޒިރުކުރީމަ ގިނަ ފަހަރަށް މިނިސްޓަރަށް
ސިޔާސީ ސުވާލުތައް އަމާޒު ވެގެންދަނީ. އެކަމަކު މިނިސްޓަރު މިއީ ޑިސިޝަން ނަގާ މީހާ. މިނިސްޓަރުގެ ދަށުގައި ތިބޭ،
ދެންތިބޭ މީހުން ހު ންނާނީ މި މަސައްކަތް ހިންގާފަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެނަށް ބޮޑަށް ރަނގަޅީ އެންމެ މަތީ
މީހާއަށްވުރެން މަސައްކަތްކުރި މީހުން މިތަނަށް ހާޒިރުކުރަން. އެކަމަކު ، ކޮމިޝަނަރ އޮޕް ޕްރިޒަން އެބަ ގެންނަންޖެހޭ.
އޭނަ އިންވޯލްވްވެގެން ވަރަށް ބޮޑު ސުވާލުތަކެއް އަޅުގަ ނޑުމެން އޭނައާ ކުރަންޖެހޭނެތީވެ. އަޅުގަ ނޑު ހުށަހެޅުމެއް މިއީ.
އަޅުގަ ނޑު ގަބޫލުކުރަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިކަމަށް ގަބޫލުކުރައްވައި، ވަރަށް ފަސޭހައިން ބިލު ނިންމާލަން.
އެދުވަހު އޭނައާ ވާހަކަދައްކާ ނިންމާފައި ދެން މީގެތެރޭގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މައްސަލައެއް ނެތިއްޔާ ވަގުތުން
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ބިލު ހަމަ އެ ދުވަހު ފާސްކޮށްލެވޭނެ. އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅަން އެގޮތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މުޞްޠަފާ.
ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
މޫސާގެ އެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަ ނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިތުރު މެންބަރަކު ފުރުޞަތެއް ބޭނުންފުޅުތޯ. ޖަމީލް.
ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމީލް ޢުޘްމާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އެ ހުށަހެޅުމަކީ ހަމަ ރަނގަޅު ހުށަހެޅުމެއް އިނގޭތޯ. އެހެންނަމަވެސް
އަޅުގަ ނޑުމެން ފުރަތަމަ ބިލަށް، އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މި ބިލުގައި ލިޔެފައި މި އޮތީ ކޯއްޗެއްތޯ ރަނގަޅަށް
ދިރާސާކޮށް، އަޅުގަ ނޑުމެނަށް އެނގެން އެބަޖެހޭ. މި އެކި އެކި މުއައްސަ ސާތަކުން ބޭފުޅުން ވަޑައިގެން
މަޢުލޫމާތުދެއްވާއިރު އަޅުގަ ނޑުމެންނާ އެކިއެކި ސުވާލުތައް ކުރާއިރު، އަޅުގަ ނޑުމެން ފުރަތަމަ ކަމަކަށް މި ހުރި ހުރިހާ
މާއްދާތަކެއް އަޅުގަ ނޑުމެނަށް ތަރޯވެވިގެން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެ ސުވާލު ވެސް ކުރެވޭނީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަ ނޑަށް ފެނޭ ދެން އޮންނަ ބައްދަލުވުމެއް ނޫން. ހަމަ ދެން އޮންނަ ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުމަކީ ހަމައެކަނި މި ގާނޫނު
އަޅުގަ ނޑުމެން ދިރާސާކުރާ އަދި މި ގާނޫނުގަ އި ހުރި ޕޮއިންޓުތައް ހަމަ އޭގައި ގާނޫނު ނަންބަރުތަކުން އަޅުގަ ނޑުމެން
ބެލުމަށްފަހުގައި ދެން އިތުރަށް އެ ބޭފުޅުން ހާޒިރުކުރަން ފެންނަ ކަމަށް ވަންޏާ އެކަހަލަ ގޮތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދަން.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މޫސަ.
ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާމަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މުޤައްރިރު، އަޅުގަ ނޑު އަސްލު ވަރަށް މާފާއެކީ ދަންނަވަން. އަޅުގަ ނޑު މިހާ ގިނަގިނައިން މި އެދެނީ، އަޅުގަ ނޑު
ޙަޤީޤަތުގައި 17 ވަނަ ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގައި ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފައި އޮތް ބިލެއް އިނގޭތޯ.
އަޅުގަ ނޑަށް ވަރަށް ބޮޑަށް މި ބިލު އެނގޭތީ ވެ ދެން އަޅުގަ ނޑު އެއްގޮތަކަށް ވެސް ތި ބޭފުޅުންނަށް އޭތި ނޭނގޭ
ވާހަކައެ އް ނޫން. އެކަމަކު އަޅުގަ ނޑަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އެނގޭ. އެހެންވީމާ، މި ދެންނެވީ އަޅުގަ ނޑުމެން އޮންނާނެ

އޭގައި ގޮތްތަކެއް ކަ ނޑައަޅާފަ. ދެން ނަސީބު ކަންދިމާކުރި ގޮތުން އަނެއްކާވެސް ހަމަ މި ކޮމިޓީއަށް މީނީ ހޮވިގެން
އާދެވިފަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އެނގޭ. އަޅުގަ ނޑު އިތުރަކަށް ބަލާނެ އެއްޗެއް ނެތް ގެނައި
ބަދަލުތަކެއް ފިޔަވައި. އެކަމަކު ގެނައި ބަދަލުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން އެ ބޭފުޅުން އަޅުގަ ނޑުމެނަށް މީތި ކިޔާލަދީފިއްޔާ ވަރަށް
ފަސޭހަވާނޭ. އެކަމަކު، މިހާރު މި ބިލުގެ މަޤްޞަދުތައް ބޮޑަށް މި އެނގެނީ؛ ގާނޫނެއް ހަދާ ނިންމައި، އެ ގާނޫނު
ބަޔަކާ ހަވާލުކުރުމަށްފަހު، އެ ގާނޫނު ހިންގާ ބަޔަކަށް މި އެނގެނީ. އަޅުގަނޑުމެން މިތާ ތިބެގެން ގާނޫނުހަދާ
މީހުނަށްވުރެން ބޮޑަށް ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތައް މައްސަލަތައް ދިމާވަނީ. އެހެންވެގެން ގޮސް ބައެއް ފަހަރު
ގާނޫނުތައް މި ތަނަށް މި އަންނަނީ. ޙަޤީޤަތުގައި ގާނޫނު ހިންގާ ފަރާތުން ވަކި ބާރުތަކެއް ނެގުމަކަށް ނޫން ގާނޫނު
އަންނަނިއްޔަކީ. ގާނޫނު ހިންގާ ފަރާތަށްވާ އުނދަގޫތައް، އަޅުގަ ނޑުމެން އޮންނާނެ ކޮންމެ ގާނޫނެއް ނިންމާއިރުގައި
ވެސް 3 މަސް، 4 މަސް، 6 މަސް އެގޮތަށް މުއްދަތެއް ލާފަ. މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ކޮމިޓީއަށް އައިމަ
ބަދަލުކުރެވޭނެ. އަޅުގަ ނޑުމެން އެކަމަށް ސަޕޯޓްނުކޮށްފިއްޔާ އެ ފަރާތްތަކުން މި ހަދަންޖެހޭ ގޮތަކީ، ހަދާ ގޮތަކީ
ގާނޫނުގެ މައްޗަށް ގަވާއިދުތަކެއް ހަދަނީ. ހަދައިގެން އެ ގަވާއިދުތައް ތަންފީޛުކުރީމަ ސަރިޔަތުގެ މަރުޙަލާއަށް ދާއިރުގައި
އޮންނަނީ ސަރުކާރު ގަވާއިދާ ހިލާފުވެފަ. އެ ފުރުޞަތު ނުދޭންވެގެން އަޅުގަ ނޑު މި ދެންނެވީ އަޅުގަ ނޑުމެނަށް އެ
މީހުން ކިޔާލަދީފިއްޔާ އަޅުގަ ނޑުމެނަށް ވަރަށް ފަސޭހަވާނޭ. ދެން އިއްޒަތްތެރި ކޮންމެ މެންބަރަކަށް ވެސް ގާނޫނު ހަމަ
4 ދުވަސްތެރޭ ބަލައިލީމަ ހަމަ އެނގޭނެ މި ގާނޫނުގައި މި އޮތީ ކޯއްޗެއްކަން. އަޅުގަ ނޑަށް ވީ ގޮތަކީ އަޅުގަ ނޑު
ވަރަށް ގިނައިން މި ބަލާފައި އޮތީމަ އަސްލު މީގެތެރެއަށް ވަދެވިގެން މި އުޅެނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް މާފުކުރައްވާތި! މި
އަޅުގަ ނޑުގެ ވާހަކަ ތަންކޮޅެއް ގިނަވާތީވެ. ދެން ފުރުޞަތަކަށް ވެސް ނޭދޭ ގޮތަށް މިހާރު މި ނިންމާލީ.
ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ވަރަށް ތާއީދުކުރަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާމަނިކު އެ ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅަށް. ދެން
އިއްތިފާގުން ދިމާވި ގޮތުން ނަމަވެސް ދެން ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް މޫސާމަނިކަކީ ކުރީގައި ވެސް މި ކޮމިޓީގައި
މަސައްކަތްކުރައްވާފަ އި ހުރި ބޭފުޅަކަށް ވާތީ ، އެ ވިދާޅުވި ތި މަންނައަށް އެނގެޔޭ. ދެން އަޅުގަ ނޑު ވެސް މީތި ހަމަ
ބަލަމުން މި ދަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަކަށް ހަމަ ޙަޤީޤަތުގައި މީތި ނުބެލިފައެއް ނެތް. މި އައިއްސަ ހުރި ބަދަލުތަކާ
އެއް ޗެހި ވެސް އެނގޭ މިހާރުވެސް. ދެން އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް ފެނޭ އިތުރަށް، ހަމަ އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް ހަމަ؛
އަޅުގަ ނޑު ތާއީދުކުރަން ހަމަ އެގޮތަށް. ދެން އޮންނަ ބައްދަލުވުމަކަށް މިކަމާ ގުޅުންހުރި، މި ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރަންޖެހޭ
ބޭފުޅުން، އެ ބޭފުޅުންނަށް މީގައި ހުރި ދަތިތައް، ބައްދަލުކޮށްފައި ނިންމަން. އެ ދުވަހު އަޅުގަ ނޑު މީތި
ފާސްކޮށްލަންޖެހޭނެ ނިންމައިލާފަ. އެ ބޭފުޅުންނާ ފުރަތަމަ ބައްދަލުކޮށްފައި، ކޮބައިތޯއޭ، މިހާރު މި އޮތީ މިގޮތަށޭ.
މިއިން ތި ބޭފުޅުންނަށް މި ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގައި ދިމާވާނެ ދައްޗެއް އެބަ އޮތް ހެއްޔޭ؟ ނޫނީ ގެންނަންޖެހޭ

ބަދަލެއް އެބަ އޮތް ހެއްޔޭ؟ އެއަށް ވާހަކަދައްކާފައި އެ ބޭފުޅުންނާ މަޝްވަރާކޮށްފައި، އެ ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުމާ
އެއްގޮތަށް މި ބައްޓަންކޮށްފައި ފޮނުވާލީމަ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވެސް ފެންނަ ގޮތަ ށް ފޮނުވާލީމަ އެ ދުވަހުން
ނިންމައިލާނީ. އެގޮތަށް އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ތާއީދުކުރަން މޫސާމަނިކު ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، މިހާރު އަޅުގަ ނޑުމެން މި ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ޚިޔާލު ބަދަލުކުރެވި،
އަޅުގަ ނޑުމެނަށް މި އެއްބަސްވެވުނީ މި ބިލުގެ މަސައް ކަތްކުރަމުން ގެންދިއުމަށް ޓަކައި މި އަންނަ ހޯމަ ދުވަހުގެ
މެންދުރު 2 ޖަހާއިރު އަޅުގަ ނޑު އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވަން. ބޭއްވުމުގެ ތެރޭގައި މޯލްޑިވްސް
ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ސީ.ޕީ ކަ ނޑައަޅުއްވާ ބޭފުޅަކާއި އަދި ހޯމް މިނިސްޓަރު ކަ ނޑައަޅުއްވާ ހޯމް މިނިސްޓްރީގެ
ބޭފުޅަކާއި ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަން މި ކޮމިޓީއަށް އެ ދުވަހުގެ އެ ގަޑިއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވެދެއްވައި ، އެ ބޭފުޅުންގެ ޚިޔާލުފުޅު މިއާ
އެއްގޮތްކޮށްފައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ބިލުގެ މަސައްކަތް އިރާދަކުރެއްވި އްޔާ ނިންމާ ގޮތަށް. އެހެންވީމާ...
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު މި ނިންމީ، ދެން މި އެ ވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުންނާ، އެ 3
މުއައްސަސާއިން ވަޑައިގަންނަނާ ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ބޭނުންފުޅު ނަމަ، 3
ސުވާލަށްވުރެން އިތުރުނުކުރާ ގޮތަށް. ކޮންމެ މެންބަރަކަށް ވެސް 3 ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަ ތު ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ.
ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާމަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކޮށްފައި، ދެން ގުޅުންހުރި ސުވާލެއް އަތުވެއްޖެއްޔާ އެ އަށް...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެގޮތަށް ކުރެވޭނެ ދެއްތޯ. އާދެ، އެހެންވީމާ، މިއަދުގެ ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުން ނިމުނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ހުރިހާ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް. وال ساّلم عليكم.
____